

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ

23 октомври 2023 г.

12:00 ч.

ПАРИЧНИ, ДЕПОЗИТНИ И КРЕДИТНИ ПОКАЗАТЕЛИ¹

Септември 2023 г.

През септември 2023 г. *широките пари* (паричния агрегат $M3^2$) се увеличават на годишна база с 8.7% (9.6% годишно нарастване през август 2023 година). В края на септември 2023 г. *широките пари* са 149.343 млрд. лв. (79.9% от БВП³) при 149.059 млрд. лв. към август 2023 г. (79.7% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат $M1^{4,5}$ се увеличава през септември 2023 г. с 8% на годишна база (9.3% годишен ръст през август 2023 година).

Графика 1

¹ Пълният комплект от таблици за паричната статистика, както и методологическите бележки, се намират на интернет страницата на БНБ в раздел *Статистика/ Парична и лихвена статистика/ Парична статистика*. На база на постъпила допълнителна информация от отчетни единици е извършена ревизия на данните за периода май 2023 г. - август 2023 година. Наличието на ревизии е указано в обяснителните бележки към съответните таблици с данни.

² Паричният агрегат $M3$ включва паричен агрегат $M1$, депозити с договорен матуритет до 2 г., депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца, и търгуеми инструменти (издадени дългови ценни книжа до 2 години, акции/дялове на фондовете на паричния пазар и репо-сделки).

³ При БВП за 2023 г. в размер на 186.943 млрд. лв. (прогнозни данни на БНБ).

⁴ Паричният агрегат $M1$ включва най-бързоликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън Парично-финансови институции и овърнайт-депозити в левове и чуждестранна валута).

⁵ Във връзка с извършен анализ на банковите продукти и в съответствие с методологическите изисквания, с данните към януари 2020 г., са прекласифицирани прехвърляеми спестовни депозити от показател *Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца* в показател *Овърнайт депозити* на сектор *Домакинства*. Прекласификациите са нетрансакционни изменения в данните с еднократен ефект - за допълнителна информация относно дефинициите на финансовите потоци виж *Методологически бележки* към данните по парична статистика.

В края на септември 2023 г. депозитите⁶ на неправителствения сектор⁷ са 122.170 млрд. лв. (65.4% от БВП), като годишното им увеличение е 9.4% (10.4% годишно повишение през август 2023 година). Депозитите на *Нефинансови предприятия* са 42.327 млрд. лв. (22.6% от БВП) в края на септември 2023 година. В сравнение със същия месец на 2022 г. те се увеличават с 8.8% (11.1% годишно повишение през август 2023 година). Депозитите на *финансовите предприятия* намаляват с 5.6% на годишна база през септември 2023 година (13.9% годишно повишение през август 2023 г.) и в края на месеца достигат 3.383 млрд. лв. (1.8% от БВП). Депозитите на *Домакинства и НТООД* са 76.460 млрд. лв. (40.9% от БВП) в края на септември 2023 година. Те се увеличават с 10.5% спрямо същия месец на 2022 г. (9.8% годишен ръст през август 2023 година).

Графика 2

Нетните вътрешни активи са 93.735 млрд. лв. в края на септември 2023 година. Те се увеличават с 13.5% спрямо същия месец на 2022 г. (7.1% годишно повишение през август 2023 година). В края на месеца основният им компонент – *вътрешният кредит*, възлиза на 93.116 млрд. лв. и нараства спрямо септември 2022 г. с 13.1% (6.6% годишно увеличение през август 2023 година). През септември 2023 г. вземанията от неправителствения сектор⁸ се увеличават с 11.2%, като достигат 89.974 млрд. лв. (10.7% годишно повишение през август 2023 година).

В края на септември 2023 г. кредитите за неправителствения сектор са 87.493 млрд. лв. (46.8% от БВП) при 86.218 млрд. лв. към август 2023 г. (46.1% от БВП). През септември 2023 г. те се увеличават на годишна база с 11.3% (10.8% годишно повишение през август 2023 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от *Други парично-финансови институции (Други ПФИ)*, чиито обем за последните дванадесет месеца е 100.1 млн. лева. На годишна база

⁶ В *Други парично-финансови институции* (кредитните институции и фондовете на паричния пазар). В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ в тях се включват и кредити основно под формата на подчинен срочен дълг.

⁷ Неправителственият сектор обхваща сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Инвестиционни фондове*, *Финансови посредници*, *Финансови спомагатели*, *Каптивни финансови институции* и *заемодатели*, *Застрахователни дружества* и *Пенсионни фондове*) и сектор *Домакинства и НТООД (Нетърговски организации, обслужващи домакинствата)*.

⁸ Вземанията от неправителствения сектор по инструменти включват кредити, репо-сделки, дългови ценни книжа и акции и други капиталови инструменти.

продадените кредити⁹ от *Други ПФИ* са 100.1 млн. лв. (в т. ч. 3.9 млн. лв. през септември 2023 г.) като за последните дванадесет месеца няма обратно изкупени кредити.

Кредитите за *Нефинансови предприятия* нарастват със 7.1% на годишна база през септември 2023 г. (6.1% годишно повишение през август 2023 г.) и в края на месеца достигат 43.268 млрд. лв. (23.1% от БВП). Кредитите за *Домакинства и НТООД* са 36.920 млрд. лв. (19.7% от БВП) в края на септември 2023 година. Спрямо същия месец на 2022 г. те се увеличават с 14% (14.2% годишно повишение през август 2023 година). В края на септември 2023 г. *жилищните кредити* са 18.763 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 18.8% (18.7% годишно увеличение през август 2023 година). *Потребителските кредити* възлизат на 16.494 млрд. лв. и се увеличават с 10.5% спрямо септември 2022 г. (10.8% годишно повишение през август 2023 година). На годишна база *другите кредити*¹⁰ намаляват с 1% (1.4% годишно повишение през август 2023 г.), като достигат 396.5 млн. лева. Кредитите за *Работодатели и самонаети лица* се увеличават с 3.3% на годишна база през септември 2023 г. (3.3% годишно повишение през август 2023 г.) и в края на месеца са 447 млн. лева.

Кредитите, предоставени на *финансови предприятия*, са 7.305 млрд. лв. (3.9% от БВП) в края на септември 2023 година. В сравнение със септември 2022 г. те се увеличават с 25.4% (24.3% годишно повишение през август 2023 година).

Графика 3

⁹ Включват се всички кредити, които са прехвърлени на трети лица и са изключени от балансите на парично-финансовите институции. Задбалансово отчитаните кредити не попадат в обхвата на показателя.

¹⁰ В показател *други кредити* се включват и средствата, отпуснати на сдруженията на собствениците по *Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради*.

В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ¹¹ БНБ събира информация за всички балансови показатели на ПФИ, включително информация за кредитите, които са реструктурирани¹² или са необслужвани¹³. Предоставяната от банките информация за тези кредити е агрегирана поради това, че за целите на паричната и на лихвената статистика не се събират детайлни данни за кредитите по срокове на просрочие.

В съответствие с международната практика отчитането за паричната статистика се различава от това за надзорни цели, включително при отчитането на кредитите, които са реструктурирани или са необслужвани. Подробна информация относно отчетните правила за целите на паричната статистика се съдържа в методологическите бележки към данните.

Нетните чуждестранни активи са 84.062 млрд. лв. в края на отчетния месец при 85.994 млрд. лв. в края на август 2023 година. Те нарастват с 6.7% в сравнение със септември 2022 г. (14.2% годишно повишение през август 2023 година). През септември 2023 г. *чуждестранните активи* се увеличават със 7.4% (13.3% годишен ръст през август 2023 г.), като достигат 101.753 млрд. лева. *Чуждестранните пасиви* са 17.691 млрд. лв. и на годишна база нарастват с 10.7% (8.7% годишно повишение през август 2023 година).

¹¹ Регламент (ЕО) №1017/2013 на Европейската централна банка от 24 септември 2013 г. относно консолидирания баланс на сектор "Парично-финансови институции" (ЕЦБ/2013/33) и Регламент (ЕО) №1072/2013 на Европейската централна банка от 24 септември 2013 г. относно статистика за лихвените проценти, прилагани от парично-финансовите институции по депозити и кредити на домакинства и нефинансови предприятия (ЕЦБ/2013/34).

¹² Реструктурирани кредити са тези, които са определени като реструктурирани експозиции съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) № 680/2014 на Комисията от 16 април 2014 година за определяне, в съответствие с Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета, на техническите стандарти за изпълнение по отношение на предоставянето на информация от институциите на надзорните органи.

¹³ Необслужвани са кредитите, които отговарят на поне едно от условията по член 178 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012.

ПАРИЧНИ, ДЕПОЗИТНИ И КРЕДИТНИ ПОКАЗАТЕЛИ

(Годишно изменение, %)

	2020	2021	2022	Август 2023	Септември 2023	
					Салдо (млн. лева)	Годишно изменение (%)
КОМПОНЕНТИ НА М3						
ПАРИ М3 (=1+2+3)	10,9	10,7	13,2	9,6	149 343	8,7
1. ПАРИ М1 (=1.1.+1.2.)	35,8	16,5	18,6	9,3	120 407	8,0
1.1. Пари извън ПФИ	12,2	16,0	11,7	8,3	26 336	8,5
1.2. Овърнайт депозити	44,8	16,6	20,6	9,6	94 071	7,8
2. М2 - М1 (Квизипари = 2.1.+2.2.)	-27,0	-5,6	-5,6	10,5	28 936	11,9
2.1. Депозити с договорен матуритет до 2 г.	1,8	-5,9	-5,8	10,8	28 337	12,3
2.2. Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	-95,2	6,3	2,8	-3,2	600	-3,0
3. М3 - М2(=3.1.)	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
3.1. Търгуеми инструменти (издадени дългови ЦК до 2 години + акции/дялове на ФПП + репо-сделки)	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
ИЗТОЧНИЦИ НА М3						
1. НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (=1.1.-1.2.)	15,3	7,0	16,1	14,2	84 062	6,7
1.1. Чуждестранни активи	12,3	11,3	17,0	13,3	101 753	7,4
1.2. Чуждестранни пасиви	-4,7	41,7	22,0	8,7	17 691	10,7
2. НЕТНИ ВЪТРЕШНИ АКТИВИ (=2.1.+2.2.)	5,4	12,5	7,6	7,1	93 735	13,5
2.1. ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ (=2.1.1.+2.1.2.)	7,9	11,9	7,4	6,6	93 116	13,1
2.1.1. Вземания от сектор <i>Държавно управление</i> ¹	384,7	85,5	-64,9	-63,9	3 142	126,0
2.1.2. Вземания от неправителствения сектор ²	4,5	8,8	12,5	10,7	89 974	11,2
2.2. ДРУГИ ПОЗИЦИИ³	-161,7	66,1	87,7	256,0	619	145,3
ДЕПОЗИТИ⁴ И КРЕДИТИ НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР						
ДЕПОЗИТИ⁴ (=1+2+3)	9,7	9,1	14,3	10,4	122 170	9,4
1. Нефинансови предприятия	10,5	8,5	26,6	11,1	42 327	8,8
2. Финансови предприятия	2,0	17,0	17,0	13,9	3 383	-5,6
3. Домакинства и НТООД	9,7	9,0	8,3	9,8	76 460	10,5
КРЕДИТИ (=1+2+3)						
1. Нефинансови предприятия	3,0	4,6	10,4	6,1	43 268	7,1
2. Финансови предприятия⁵	3,6	15,0	19,7	24,3	7 305	25,4
3. Домакинства и НТООД (=3.1.+3.2.+3.3.+3.4.)	6,6	13,4	14,6	14,2	36 920	14,0
3.1. Овърдрафт	-9,0	-0,5	4,1	2,6	1 267	0,7
3.2. Жилищни кредити	11,6	16,5	17,9	18,7	18 763	18,8
3.3. Потребителски кредити	5,0	12,2	12,3	10,8	16 494	10,5
3.4. Други кредити	-22,0	-4,5	5,3	1,4	397	-1,0
в т. ч. Работодатели и самонаети лица	-	5,8	10,8	3,3	447	3,3

Данните са към края на отчетния период и не са сезонно изгладени. Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 2 1071/2013 на ЕЦБ от 24 септември 2013 г. относно консолидирания баланс на сектор *Парично-финансови институции* (ЕСВ/2013/33) начислените лихви не са включени в инструментите (депозити, кредити, ценни книжа и др.) и балансите на банките не са консолидирани с тези на клоновете им в чужбина.

¹ Вземанията от сектор *Държавно управление* включват нетните вземания от *Централно държавно управление* и вземанията от *Местно държавно управление* и *Социалноосигурителните фондове*. Отрицателните стойности показват превъзвешение на задълженията спрямо вземанията на *Парично-финансовите институции* към сектор *Държавно управление*.

² Вземанията от неправителствения сектор включват вземанията от сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Инвестиционни фондове*, *Финансови посредници*, *Финансови спомогатели*, *Каптивни финансови институции* и *заемодатели*, *Застрахователни дружества* и *Пенсионни фондове*), както и вземанията от сектор *Домакинства и НТООД* (*Нетърговски организации*, *обслужващи домакинствата*).

³ Включва следните позиции: *Други активи и пасиви* (нето), *Нефинансови активи* и *Отношения между Парично-финансови институции* (нето).

⁴ В *Други парично-финансови институции* (кредитните институции и фондовете на паричния пазар). В съответствие с изискванията за статистическа отчетност на ЕЦБ в тях се включват и кредити основно под формата на подчинен срочен дълг.

⁵ Включват се предоставени кредити и маржин депозити.

На база на постъпила допълнителна информация от отчетни единици е извършена ревизия на данните за периода май 2023 г. - август 2023 година. Наличието на ревизии е указано в обяснителните бележки към съответните таблици с данни.

ПАРИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ

(Принос на компонентите им към годишното изменение, %)

	2020	2021	2022	Август 2023	Септември 2023
КОМПОНЕНТИ НА МЗ					
ПАРИ МЗ (=1+2+3)	10,9	10,7	13,2	9,6	8,7
1. ПАРИ М1 (=1.1.+1.2.)	21,6	12,2	14,4	7,6	6,5
1.1. Пари извън ПФИ	2,0	2,7	2,1	1,5	1,5
1.2. Овърнайт депозити	19,6	9,5	12,3	6,1	5,0
2. М2 - М1 (Квазилари = 2.1.+2.2.)	-10,7	-1,5	-1,2	2,0	2,2
2.1. Депозити с договорен матуритет до 2 г.	0,5	-1,5	-1,3	2,0	2,3
2.2. Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	-11,2	0,0	0,0	0,0	0,0
3. МЗ - М2(=3.1.)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.1. Търгуеми инструменти (издадени дългови ЦК до 2 години + акции/дялове на ФПП + репо-сделки)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА МЗ					
1. НЕТНИ ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ (=1.1.-1.2.)	15,3	7,0	16,1	14,2	6,7
1.1. Чуждестранни активи	14,5	12,9	20,3	15,9	8,8
1.2. Чуждестранни пасиви	-0,8	6,0	4,2	1,7	2,2
2. ВЪТРЕШЕН КРЕДИТ (=2.1.+2.2.)	7,9	11,9	7,4	6,6	13,1
2.1. Вземания от сектор <i>Държавно управление</i> ¹	3,4	3,4	-4,3	-3,5	2,1
2.2. Вземания от неправителствения сектор ²	4,5	8,5	11,6	10,1	11,0
в т. ч. Кредити (=а+б+в)	4,2	8,1	11,5	9,9	10,8
а) Нефинансови предприятия	1,6	2,3	4,9	2,9	3,5
б) Финансови предприятия ³	0,2	0,9	1,2	1,6	1,8
в) Домакинства и НТООД	2,4	4,9	5,4	5,4	5,5

Данните са към края на отчетния период и не са сезонно изгладени. Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1071/2013 на ЕЦБ от 24 септември 2013 г. относно консолидирания баланс на сектор *Парично-финансови институции* (ЕСВ/2012/33) начислените лихви не са включени в инструментите (депозити, кредити, ценни книжа и др.) и балансите на банките не са консолидирани с тези на клоновете им в чужбина.

¹ Вземанията от сектор *Държавно управление* включват нетните вземания от *Централно държавно управление* и вземанията от *Местно държавно управление* и *Социалноосигурителните фондове*.

² Вземанията от неправителствения сектор включват вземанията от сектор *Нефинансови предприятия*, финансови предприятия (сектори *Инвестиционни фондове*, *Финансови посредници*, *Финансови спомогатели*, *Каптивни финансови институции* и *заемодатели*, *Застрахователни дружества* и *Пенсионни фондове*), както и вземанията от сектор *Домакинства и НТООД* (*Нетърговески организации*, *обслужващи домакинствата*).

³ Включват се предоставени кредити и маржин депозити.

На база на постъпила допълнителна информация от отчетни единици е извършена ревизия на данните за периода май 2023 г. - август 2023 година. Наличието на ревизии е указано в обяснителните бележки към съответните таблици с данни.